

Dijete crta lijenu osmicu

informacija se lakše pamti i priziva u sjećanje. Vježbanje aktivnosti malog mozga putem kretanja jača živčane putove koji vode do kognitivnog područja mozga, tj. kore velikog mozga. Programi rada s djecom koji uključuju navedene pretpostavke brojni su i raznovrsni, a navest ćemo neke koji za svoj cilj imaju integraciju mozgovnih područja i učinkovit razvoj moždanih potencijala. Možemo spomenuti 'BrainGym', iz kojeg su nastali Pametni pokreti, zatim Braindance, Ples pisanja, Dominantni profili, Program NTC učenja, te na kraju Epo igru koja je u potpunosti dostupna na hrvatskom jeziku, što joj daje dodatnu vrijednost. Svaki od navedenih programa temelji se na fizičkoj osnovi, odnosno nekoj vrsti kretanja. Neke ćemo i detaljnije opisati.

Glavno je polazište *BrainGym* sustava misao da je kretanje život. Sustav se sastoji od niza vježbi koje omogućuju povezanost, spajanje uma i tijela s ciljem poticanja spoznaja i učenja. U sustavu *BrainGyma* definirane su tri dimenzije kretanja:

Područje lateralnosti upućuje na podjelu mozga i tijela na lijevu i desnu stranu. U svakoga od nas prevladava jedna strana, ali je moguće prelaziti preko 'središnje linije tijela' i raditi u 'središnjem polju'. Ako ne razvijemo te sposobnosti, javljaju se teškoće u učenju.

Područje centriranja upućuje na podjelu tijela i mozga na gornji i donji dio, tj. podjelu mozga na gornji dio,

sadržan u srednjem mozgu, koji je zadužen za rad na emocionalnim sadržajima i donji dio, sadržan u velikom mozgu, zadužen za rad s apstraktnim sadržajima. Bez emocija i osjećaja za smislenost gotovo je nemoguće učiti. Ako ne uspijevamo održavati stanje centriranosti, često dolazi do osjećaja iracionalnoga straha ili nesposobnosti doživljaja i izražavanja emocija.

Područje fokusiranja odnosi se na podjelu tijela i mozga na stražnju i prednju stranu, tj. upućuje na podjelu mozga na stražnje i prednje režnjeve. Nemogućnost fokusiranja otežava izražavanje i aktivno sudjelovanje u učenju.

Koncept *Brain Dance* integriran u holistički temeljen program kretanja omogućuje učiteljima, odgajateljima i djeci spoznavanje veze između kretanja i igre kroz ples. Namijenjen je razvoju kontrole ponašanja, razvoju pažnje, pamćenja, okulomotorne koordinacije, propriocepcije, motoričke sposobnosti i senzorne integracije.

'Ples pisanja' zasniva se na vezi djetetovih emocija i prirodnih pokreta. Plesom se djeca potiču osjetiti slovo, doživjeti ga prije nego ga počnu pisati. Riječ kojom se sveobuhvatno podrazumijeva rad na podlozi za pisanje, naziva se u ovom programu 'škrabanje'. Škrabanje obuhvaća: vijuganje, šaranje, kruženje, eksperimentiranje na podlozi za pisanje.

U *NTC sustavu učenja* (NTC je skraćena od 'Nikola Tesla centar') zastupa se mišljenje da vježbe koordinacije

pokreta i motorike treba unijeti u svakodnevni rad jer stimuliraju mentalni razvoj djece. NTC sustav učenja usmjeren je razvoju kognitivnih sposobnosti djece. Podijeljen je u tri faze. Prva se odnosi na razvoj mozga i neuronskih veza. Druga faza je učenje. Razvijanje funkcionalnog znanja (razmišljanja i zaključivanja) treća je faza programa. U *Programu dominantnih profila* autistica Hannaford predstavlja individualni moždani uzorak u kojem se stvara veza između strane mozga i tijela kojoj dajemo prednost pri gledanju, slušanju, dodirivanju, kretanju i načina kako razmišljamo, učimo, radimo, komuniciramo. Ona vjeruje da je taj uzorak presudan čimbenik u načinu kako mislimo i djelujemo. Kad poznamo individualni profil dominacije pojedinih djeteta, možemo izabrati optimalan način učenja i djelovanja. Iz svega navedenog može se zaključiti da je stimulacija u prvim godinama života od presudne važnosti za razvoj mozga i kasnije cjeloživotno učenje.

Zaključak

Novije spoznaje o razvoju dječjeg mozga nam pomažu da bolje razumijemo različite potrebe djece i na njih uspješno odgovorimo u skladu s primarnim, fiziološkim potrebama djece, pomažući im tako da iskoriste vlastite potencijale kvalitetnijeg kognitivnog razvoja. Mnoge aktivnosti koje se svakodnevno provode u vrtiću su važne, no uvijek je potrebno promisliti pridonose li one djetetovu zdravom razvoju ili ga samo površno zaokupljaju. Slijed evolucijskog puta razvoja ne treba preskakati, stoga je važno da odgajatelji i roditelji zajedno 'aktiviraju' nebrojene razvojne mogućnosti kreirajući poticajnu učeću atmosferu za dijete.

Izbor preporučene literature:

1. Diamond, M., Hopson, J. (2006.): *Čarobno drveće uma: Kako razvijati inteligenciju, kreativnost i zdrave emocije vašeg djeteta od rođenja do adolescencije*. Buševac: Ostvarenje d.o.o.
2. Goddard Blythe, S. (2008.): *Urvnoteženi razvoj*. Buševac: Ostvarenje d.o.o.
3. Harf, R. i Aufdem Kampe, J. (2011). *Zarobljeni u virtualnom svijetu*. Geo (svibanj): 31-34.

Tko me ne bi volio

Jedan moj prijatelj kaže da ga vole žene i predsjednik. Uvjerena sam da mene vole još i više. Nisam baš sigurna za predsjednika, iako vjerujem da bi mu bilo teško ne voljeti me da me poznaje. Međutim, da me žene vole... u to nema sumnje – skrbim za njihovo najmilije. Moraju me voljeti.

Osim navedenih, sigurna sam kako me voli i Vlada na čelu s premijerom. Eto, u posljednje vrijeme, u dogovoru s nadležnim sindikalcima, nesmiljeno mi se posvećuju – zakidaju me po gotovo svim člancima kolektivnog ugovora. Dan za danom se grbim, dolazim na vrijeme, ostajem poslije radnog vremena, zakidaju me za osnovne potrebe, ne usudim se skoknuti do zahoda, nemam gdje sjesti i u miru pojesti. Ali, ne, ne pada mi na pamet sudjelovati u nekom prosvjedu ili, ne dao Bog, u možebitnom štrajku. Pa tko me ne bi volio?

Osim navedenih, naravno, voli me i moj gradonačelnik. Kako se ne bih osjetila usamljeno, pobrinuo se da u grupi imam djeeece. Više nego dovoljno! Pa zatim moja ravnateljica. Ona se brine da mi na poslu ne bude dosadno. U njezinom se okrilju osjećam sigurno, zbrinuto i nadasve prihvaćeno. Nema tome davno, dopustila mi je korištenje slobodnog dana kojeg sam zaslužila još prošle godine onako usput, ništa posebno, samo sam nekoliko puta morala u zamjenu. Radila sam samo dvije smjene. Nije to čitav dan. To se samo tako kaže! Slučajno se poklopilo da sam nakon svake zamjene doma pala u nesvjest od umora. Ma nema veze, mogu ja to. Prava ljubav zahtijeva odricanja!

Nisam sasvim sigurna, ali vjerujem da me voli i moj stručni tim. Valjda zato što ga ne stignem optretiti svojom profesionalnom svakodnevicom, a i umiljata sam po prirodi. Osjećam njihovu ljubav svaki put kad se sret-nemo ili samo komuniciramo, preko

posrednika ili telefonom. Ta ljubav me hrani!

Što se tiče moje tete spremačice, tu sam sto posto sigurna. Žena me obožava. Sanja me (ima noćne more). A kako i ne bi kad joj uz mene radno vrijeme proleti. Neki dan se sva zarumenila od ushićenja nakon što smo, klinci i ja, završili posao oko pripreme pite od jabuka. Gomila suđa, zamrljani stolovi, jabuke i brašno po podu, užarena pećnica – sve to, i još više, svakodnevno podnosi bez prigovora. Samo je malo tiha. U posljednje vrijeme. I na zamjenu je otišla u drugi objekt. Isto bez prigovora!

Ali ipak, najvažnije je da me vole djeca. Baš neki dan, moja Bela, sunce bakino, ne želi ići doma. Kod bake joj je najljepše. A ja se sjetim kako mi je rođena kćer, prije stoljeća sedmog, u jednoj tinejdžerskoj sceni tipa 'tražim sebe', zamjerila što sam više teta iz vrtića nego mama, pa pomislim kako bi mala napast sigurno išla doma bez pol frke da sam obična baka. A ne ona koja sve ostavlja zbog nje. I kućne poslove, i objed za jednog dedu, i dobru knjigu, i prijeko potreban odmor nakon što me sažvaču i ispljunu klinci u vrtiću. Sve na stranu da bih malu neman zabavila igrama, pričama i pjesmama bez kraja i konca.

Ista je stvar i s klincima iz vrtića. Zbog Kiare tata dolazi posljednji kako bi se malena uvjerila da su sva djeca otišla doma. U pet do pet, nova spoznaja. Kiara voli ostati zadnja. Opet gnjavaža. Angelina ignorira mamu, Nina se dugo sprema, blizanci moraju završiti započeto, Karlo inzistira na pravilu 'pospremi za sobom' – i tako iz dana u dan. Ponekad svjedočim i nemilim scenama kad, hoću-neću, moram upotrijebiti autoritet primjenjujući metodu 'brojim do tri'.

I prije su me voljeli. Igor i Marko, generacija sedamdest i neka, tajno planiraju kako će nad vrata staviti kantu s

vodom pa kad otvorim vrata... Alen mi donosi sav majčin nakit, maznuo ga je dok 'mama nije gledala'. Raznolik doživljaj sklonosti tu je tek radi vas. Kako ne biste pomislili da sam uobražena! Moja urednica, dražesna Helena, kaže da pišete kako naš omiljeni časopis počinjete čitati od moje rubrike. Zato mislim da me i vi volite. Tko ne bi bio uobražen!

Grli vas i ljubi vaša Marica!

